

Komparativni nivoi cijena 37 evropskih zemalja za hranu, piće i duvan za 2012. godinu

EUROSTAT je 21. juna 2013. godine objavio komparativne nivoe cijena 37 evropskih država za hranu, piće i duvan. Grupu od 37 evropskih država čine 27 članica EU, 3 EFTA članice (Island, Norveška i Švajcarska), zatim Hrvatska zemlja pristupnica, 4 zemlje kandidatkinje za članstvo u EU (Crna Gora, BJR Makedonija, Srbija i Turska), Albanija i Bosna i Hercegovina.

Prikazani rezultati zasnivaju se na istraživanju koje se sprovodi u okviru projekta Pariteta kupovne moći (PKM), kojim se prikupljaju cijene za više od 500 uporedivih proizvoda u 37 evropskih država. Projekat PKM sprovodi se pod rukovodstvom EUROSTAT-a i OECD-a.

Rezultati istraživanja su iskazani preko „indeksa nivoa cijena” koji omogućavaju poređenje cijena među zemljama u odnosu na prosjek Evropske unije. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom a ukoliko je indeks nivoa cijena manji od 100, zemlja se smatra relativno jeftinijom u poređenju sa EU prosjekom.

U 2012. godini nivoi cijena za hranu, piće i duvan značajno su varirali između evropskih zemljama. Cijene hrane i bezalkoholnih pića u Danskoj su za 43% veće od evropskog prosjeka dok je najjeftinija EU članica Poljska, čije su cijene 39% ispod EU prosjeka.

Nivo cijena hrane u Crnoj Gori iznosio je 75%, dok je u Hrvatskoj iznosio 90%, Bosni i Hercegovini 75%, Srbiji 70%, Albaniji 66% i Makedoniji 58% prosjeka EU27.

Grafik 1. Indeksi nivoa cijena među evropskim zemljama za „Hranu i bezalkoholna pića” u 2012. godini, EU27=100

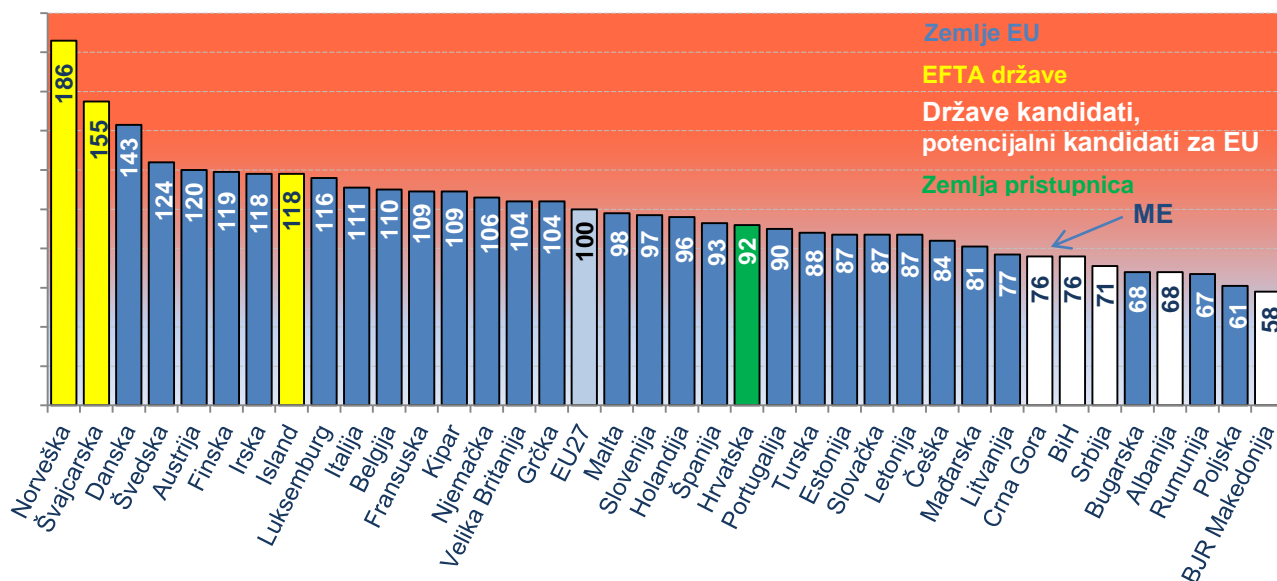

Tabela 1. Indeksi nivoa cijena za "Hranu, piće i duvan", 2012. godina, EU27=100

	Izdaci za finalnu potrošnju domaćinstva	Hrana	Bezalkoholna pića	Alkoholna pića	Duvan
Norveška	159	184	204	288	270
Švajcarska	158	159	116	120	131
Danska	142	139	190	140	115
Švedska	128	124	126	161	132
Finska	124	118	128	175	102
Luksemburg	122	119	101	90	81
Island	116	117	124	221	131
Irska	115	117	131	162	199
Belgija	109	110	104	97	95
Francuska	109	110	96	88	129
Holandija	108	97	90	96	108
Velika Britanija	108	102	118	143	194
Austrija	106	121	113	96	86
Italija	105	113	90	98	99
Njemačka	102	106	104	82	102
EU-27	100	100	100	100	100
Španija	96	94	85	87	83
Grčka	93	104	111	131	74
Kipar	88	109	114	110	82
Portugalija	87	90	95	89	84
Slovenija	85	98	91	101	67
Estonija	80	86	98	102	62
Malta	78	97	109	109	88
Letonija	75	85	111	111	64
Češka	74	82	98	96	69
Slovačka	72	85	104	91	73
Hrvatska	71	90	108	103	57
Turska	67	87	99	205	64
Litvanija	66	75	100	94	55
Mađarska	62	80	87	79	52
Poljska	58	60	79	93	58
Crna Gora	58	75	85	95	34
Rumunija	57	67	74	75	68
BiH	56	75	84	84	34
Srbija	53	70	77	78	30
Albanija	50	66	91	72	27
Bugarska	49	67	79	67	57
BJR Makedonija	47	58	65	65	25

Tabela 1. prikazuje indekse nivoa cijena za 4 važne grupe proizvoda i usluga: „Hrana”, „Bezalkoholna pića”, „Alkoholna pića” i „Duvan”.

Osjenčena polja označavaju najveće i najniže indekse nivoa cijena po grupama proizvoda između 27 EU zemalja članica. Podaci koji su boldovani predstavljaju najveće i najniže indekse nivoa cijena po grupama koji se odnose na svih 37 zemalja učesnica ovog projekta.

Norveška je najskuplja zemlja za sve navedene grupe proizvoda i usluga u okviru svih 37 zemalja učesnica. Među članicama EU Danska je najskuplja zemlja za „Hranu” i „Bezalkoholna pića”, Finska ima najveći indeks cijena za alkoholna pića dok je „Duvan” najskuplji u Irskoj.

Makedonija ima najniže indekse cijena za sve navedene grupe: hranu, bezalkoholna, alkoholna pića, i duvan. Među članicama EU hrana je najjeftinija u Poljskoj, bezalkoholna pića u Rumuniji, alkoholna pića u Bugarskoj a duvan u Mađarskoj.

Proizvodi u grupi „Hrana” su sa 75 odsto evropskog prosjeka u Crnoj Gori skuplji nego u Srbiji (70%), i Makedoniji (58%), na istom nivou su kao u Bosni i Hercegovini (75%), dok su jeftiniji u odnosu na Hrvatsku, u kojoj indeks nivoa cijena za navedenu grupu proizvoda iznosi 90% prosjeka EU27.

Indeksi nivoa cijena „Alkoholnih pića” i „Bezalkoholnih pića” za Crnu Goru iznose 95%, odnosno 85% prosjeka EU27, dok indeks za grupu „Duvan” iznosi 34% evropskog prosjeka.

Tabela 2. Indeksi nivoa cijena za 4 podgrupe Hrane, 2012. godina, EU27=100

	Hrana	Hljeb i žitarice	Meso	Riba	Mlijeko, sir i jaja
Norveška	184	183	179	144	214
Švajcarska	159	148	221	168	133
Danska	139	159	132	125	117
Švedska	124	135	126	112	112
Austrija	121	134	132	120	101
Luksemburg	119	117	129	121	119
Finska	118	130	119	108	114
Island	117	130	119	99	112
Irska	117	110	110	109	119
Italija	113	114	115	115	126
Belgija	110	108	118	119	111
Francuska	110	106	123	109	100
Kipar	109	121	89	118	141
Njemačka	106	104	128	110	92
Grčka	104	115	91	114	132
Velika Britanija	102	89	100	96	107
EU-27	100	100	100	100	100
Slovenija	98	101	93	102	101
Holandija	97	90	117	104	93
Malta	97	94	80	103	113
Španija	94	111	83	88	95
Hrvatska	90	94	75	96	97
Portugal	90	98	75	81	105
Turska	87	70	77	88	122
Estonija	86	84	79	87	88
Slovačka	85	82	71	100	97
Litvanija	85	80	75	80	96
Češka	82	74	73	101	91
Mađarska	80	74	72	87	88
Crna Gora	75	72	67	77	77
Letonija	75	75	63	73	90
BiH	75	73	69	75	78
Srbija	70	64	64	78	81
Bugarska	67	57	59	73	92
Rumunija	67	63	57	68	93
Albanija	66	66	52	78	84
Poljska	60	58	55	67	63
BJR Makedonija	58	54	55	58	67

Tabela 2. prikazuje indekse nivoa cijena za 4 podgrupe hrane: „Hljeb i žitarice”, „Meso”, „Riba” i „Mlijeko, sir i jaja”.

Norveška je od 37 zemalja učesnica najskuplja zemlja za grupe proizvoda „Hljeb i žitarice” i „Mlijeko, sir i jaja”, dok su Makedonija i Poljska najjeftinije zemlje za navedene grupe proizvoda.

Meso i riba su prema navedenim podacima najskuplji u Švajcarskoj, a najjeftiniji u Albaniji odnosno Makedoniji.

Posmatrajući Crnu Goru, indeksi nivoa cijena za podgrupe proizvoda „Hljeb i žitarice” (72), „Meso” (67), „Riba” (77) i „Mlijeko, sir i jaja” (77) su približno na istom nivou kao i indeksi cijena u ostalim zemljama iz regiona.

Tabela 3. Indeksi nivoa cijena za 3 podgrupe „Hrane”, 2012. godina, EU27=100

	Hrana	Ulja i masti	Voće, povrće, krompir	Ostala hrana
Norveška	184	177	178	216
Švajcarska	159	155	148	141
Danska	139	155	134	172
Švedska	124	114	141	117
Austrija	121	121	124	113
Luksemburg	119	113	120	108
Finska	118	110	121	115
Island	117	92	122	127
Irska	117	103	138	118
Italija	113	104	105	116
Belgija	110	114	104	109
Francuska	110	99	120	102
Kipar	109	118	92	124
Njemačka	106	99	109	96
Grčka	104	123	79	122
Velika Britanija	102	105	119	103
EU-27	100	100	100	100
Slovenija	98	121	92	108
Holandija	97	81	98	89
Malta	97	115	99	115
Španija	94	87	96	103
Hrvatska	90	103	87	110
Portugal	90	97	88	114
Turska	87	117	77	106
Estonija	86	113	87	96
Slovačka	85	119	88	96
Litvanija	85	116	86	99
Češka	82	103	85	97
Mađarska	80	101	78	98
Crna Gora	75	102	76	95
Letonija	75	103	74	87
BiH	75	91	74	92
Srbija	70	96	65	89
Bugarska	67	99	61	88
Rumunija	67	93	59	86
Albanija	66	92	61	85
Poljska	60	74	55	73
BJR Makedonija	58	72	49	73

Tabela 3. prikazuje indekse nivoa cijena za preostale 3 podgrupe hrane: „Ulja i masti”, „Voće, povrće, krompir” i „Ostala hrana”.

Od svih 37 zemalja učesnica, za preostale navedene podgrupe Norveška je zemlja sa najvećim indeksom nivoa cijena dok je za iste te podgrupe Makedonija sa najnižim indeksom nivoa cijena.

Posmatrajući članice Evropske unije proizvodi u grupi „Ulja i masti” su najskuplji u Švajcarskoj i Danskoj, dok su voće, povrće i krompir najskuplji u Švedskoj. Najniži indeksi cijena za navedene grupe proizvoda su zabilježeni u Poljskoj.

Ako posmatramo Crnu Goru, indeksi nivoa cijena za navedene podgrupe proizvoda su: „Ulja i masti” (102), „Voće, povrće, krompir” (76) i „Ostala hrana” (95) odsto evropskog prosjeka.

U poređenju sa regionom Crna Gora ima veće indekse cijena za navedene podgrupe proizvoda od Srbije, Bosne i Hercegovine, Albanije i Makedonije, i ta razlika je posebno izražena za podgrupu „Ulje i masti”. Jedina zemlja u regionu koja je skuplja od nas za navedene podgrupe proizvoda je Hrvatska.

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Podaci u ovom saopštenju su proizvedeni su od strane EUROSTAT-a/OECD-a kao rezultat istraživanja koje ove dvije institucije sprovode u saradnji sa nacionalnim statističkim institucijama u okviru projekta Pariteta kupovne moći (PKM). Ukupno se sprovodi 6 istraživanja pri čemu se svako istraživanje odnosi na određenu grupu proizvoda i usluga. Kompletan ciklus istraživanja traje tri godine, a godišnje se sprovedu dva istraživanja. Cijene korišćene u ovom istraživanju su prikupljane 2009, 2010 i 2011 godine. Cijene prikupljene 2009 i 2010 godine upotrebom indeksa potrošačkih cijena su prevedene na 2011 godinu. Indeksi nivoa cijena prikazanih u ovom saopštenju se zasnivaju na prosječnim godišnjim cijenama, koje su se prikupljale za 2400 proizvoda i usluga.

Metodološki priručnik o Paritetu kupovne moći dostupan je na Eurostatovom sajtu:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-BE-06-002

PKM u svom najjednostavnijem obliku predstavljaju cjenovne odnose, kojima se pokazuje odnos cijena izraženih u nacionalnim valutama istih dobara i usluga u različitim zemljama.

Na primjer, ako je cijena hamburgera u Francuskoj 2,84 eura, a u Velikoj Britaniji 2,20 funti, PKM za hamburger između Francuske i Velike Britanije iznosi 2,84 eura prema 2,20 funti ili 1,29 eura za jednu funtu. Drugim riječima, za svaku funtu potrošenu na hamburger u Velikoj Britaniji, potrebno je potrošiti 1,29 eura u Francuskoj za hamburger istog kvaliteta i količine.

Paritet kupovne moći je sredstvo za prevođenje nacionalnih valuta u zajedničku valutu koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta.

Indeksi nivo cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Paritet kupovne moći je efikasno sredstvo u međunarodnim poređenjima bruto domaćeg proizvoda. Budući da uključuje i uticaj cijena, ovaj indikator najbolji je pokazatelj privrednog stanja u nekoj državi.

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, telefaks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

Ivana VIDAKOVIĆ

Tel. +382-20-230 805

e-mail: statistika@monstat.org